Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2021-00435

EUS Järvenpää Soila(VM), Ikonen Susanna(VM) 08.07.2021

Asia

Ecofin-neuvoston 13.7. ja Euroryhmän 12.7. kokoukset: Yhteenvetoraportti

Kokous

Ecofin-neuvostossa käytiin keskustelu komission 6.7. julkaisemasta päivitetystä Kestävän rahoituksen strategiasta ja siihen liittyvästä lainsäädäntöehdotuksesta, EU:n vihreiden joukkolainojen standardista. Keskustelussa jäsenvaltiot tukivat komission julkaisemaa strategiaa, erityisesti vihreiden joukkolainojen standardia koskevaa ehdotusta pidettiin tärkeänä. Useissa puheenvuoroissa korostuivat vihreän siirtymän rahoitustarve, jäsenvaltioiden kansantalouksien sekä erilaisen energiariippuvuuden ja lähtökohtien huomioonottaminen.

Puheenjohtajamaa Slovenia esitteli työohjelmaansa Ecofin-sektorille. Pj. pyrkii viemään kriisistä palautumista eteenpäin.

Komissio antoi tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta. Jäsenvaltiot painottivat suunnitelmien toimeenpanon ja valvonnan merkitystä. Myös oikeusvaltioperiaate ja sen kunnioittaminen nousivat esille. Tämän jälkeen Ecofin-neuvostossa hyväksyttiin 12 jäsenvaltion elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevat neuvoston täytäntöönpanopäätökset. Lisäksi hyväksyttiin neuvoston päätelmät maakohtaisten syväanalyysien tuloksista.

Puheenjohtaja informoi neuvostoa suullisesti G20 valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien 9-10.7.2021 pidetystä kokouksesta. Seuraava Ecofin-kokous pidetään 26.7.2021 virtuaalisena ja epävirallinen Ecofin-kokous 10.-11.9.2021 Sloveniassa.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa keskusteltiin talous- ja finanssipolitiikasta Yhdysvaltojen valtiovarainministeri Janet Yellenin kanssa. Lisäksi euroryhmän puheenjohtaja raportoi kesäkuun eurohuippukokouksen keskusteluista. Euroryhmä jatkaa keskusteluja pankkiunionin syventämisen toimintasuunnitelmasta syksyllä erityisenä painopisteenä pankkien kriisinratkaisujärjestelmän kehittäminen.

Euroryhmän tavanomaisessa kokoonpanossa käytiin vuosittainen keskustelu euroalueen finanssipolitiikan virityksestä ja saatiin tilannekatsaus digitaalista euroa koskeviin valmisteluihin. Muissa asioissa EKP:n

pääjohtaja antoi euroryhmälle katsauksen edellisellä viikolla julkaistuun rahapolitiikan strategiapäivitykseen.

Kestävän rahoituksen paketti

Ecofin-neuvostossa käytiin keskustelu komission 6.7.2021 julkaisemasta päivitetystä Kestävän rahoituksen strategiasta ja siihen liittyvästä lainsäädäntöehdotuksesta, EU:n vihreiden joukkolainojen standardista. Komissio perusteli strategiaa vihreän siirtymän rahoitustarpeilla sekä finanssisektorin sietokyvyn kehittämisellä. Pelkästään energiasektorin vihreän siirtymän rahoittamiseksi tarvitaan 350 mrd. euron vuosittaiset sijoitukset. Komissio viittasi myös suurempiin tiedonantovaatimuksiin ja kansainväliseen yhteistyöhön. Komission tavoitteena on pitää EU johtoasemassa ilmastotoimissa. Euroopan keskuspankki (EKP) tuki strategiaa ja korosti pääomamarkkinaunionin samanaikaisen rakentamisen tärkeyttä.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa tuettiin strategiaa, erityisesti ehdotusta EU:n vihreistä joukkolainoista pidettiin tärkeänä. Puheenvuoroissa korostuivat vihreän siirtymän rahoitustarve, jäsenvaltioiden kansantalouksien, erilaisen energiariippuvuuden ja lähtökohtien huomioonottaminen. Saksa ja Italia nostivat esille vihreitä joukkolainoja koskevan lainsäädäntöehdotuksen osalta taksonomian kriteerien kattavuuden julkisille hankkeille ja siten soveltuvuuden julkisille liikkeeseenlaskijoille. Lisäksi myös nostettiin esille taksonomian kriteerien mahdollinen muuttuminen ajassa ja sen tarpeellinen huomioiminen lainsäädäntöehdotuksen standardissa. Useissa puheenvuoroissa viitattiin EU:n taksonomiaan, jonka tulisi olla toisaalta riittävän kunnianhimoinen, mutta otettava myös huomioon siirtyminen vihreyteen, mukaan lukien maakaasu siirtymäratkaisuna. Myös ydinvoiman tekniset arviointikriteerit mainittiin useissa puheenvuoroissa. Osa jäsenmaista katsoi, ettei ydinvoiman kriteerit sovellu uskottavaan taksonomiaan ja osa piti päinvastoin tärkeänä saada valmiiksi ydinvoiman arviointikriteerit.

Suomen puheenvuorossa katsottiin, että yksityisillä pääomilla on oltava rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Lisäksi pidettiin hyvänä, että strategiassa nostetaan muitakin kestävyyden näkökulmia esiin, kuten sosiaalista kestävyyttä. Strategian katsottiin sisältävän useita toimia, joita kannattaa työstää eteenpäin johdonmukaisesti. Toimien tulee osaltaan tukea myös rahoitusvakauden säilyttämistä ja sijoittajansuojaa, ja vakavaraisuuskehikon on pysyttävänä eheänä ja riskipohjaisena. Ecofin-neuvostossa on jatkossakin hyvä voida keskustella kestävästä rahoituksesta. Lisäksi puheenvuorossa korostettiin EU:n johtavaa roolia kestävässä rahoituksessa sekä kansainvälistä yhteistyötä. Ydinenergian roolia ilmastonmuutoksen torjumisessa pidettiin myös tärkeänä. Komission tulisikin hyväksyä täydentävä delegoitu säädös ja tekniset arviointikriteerit ydinenergialle mahdollisimman pian.

Ajankohtaiset rahoituspalveluiden lainsäädäntöhankkeet

Puheenjohtaja esitteli vireillä olevien lainsäädäntöhankkeiden tilanteen. Komissio mainitsi nopean poliittisen sovun aikaansaamisen digitaalisia hankkeita koskevissa ehdotuksissa sekä yritysten kestävyysraportointi -hankkeen nopean etenemisen neuvostossa. Komissio kertoi harkitsevansa pankkiunionin jatkoaskeleita, mutta ei indikoinut antavansa lainsäädäntöehdotuksia lähiaikoina.

Puheenjohtajan työohjelman esittely

Tuore puheenjohtajamaa Slovenia esitteli työohjelmaansa Ecofin-sektorille. Slovenia pyrkii viemään kriisistä palautumista eteenpäin, johon liittyy keskeisesti elpymis- ja palautumiskokonaisuuden toimeenpano sekä keskustelu EU:n finanssipolitiikan tulevaisuudesta. Rahoituspalvelupuolella painopisteenä ovat digitaalinen rahoitus, pankkialan vakavaraisuussääntöjen muuttaminen Basel III

sopimuksen mukaisesti, pankkiunionin eteenpäin vieminen, kestävä rahoitus, rahanpesun estäminen ja vakuutusalan vakavaraisuutta koskevan Solvenssi II direktiivin uudelleentarkastelu. Verotusasioissa Slovenia pyrkii edistämään arvonlisäverotuksen alennettuja verokantoja sekä odottaa komission ilmasto- ja energiapakettia (Fit for 55). Budjettipuolella painopisteenä on EU:n vuosibudjetin valmistelu sekä komission ehdotukset mahdollisiksi EU:n uusiksi omiksi varoiksi.

Taloudellinen elpyminen Euroopassa

a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano

Komissio antoi tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Tähän mennessä komissio on vastaanottanut 24 elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Tänään hyväksytään 12 ensimmäistä neuvoston täytäntöönpanopäätöstä ja toimeenpano RRF-asetuksen osalta voi alkaa. Komissio on tehnyt jo neljä uutta ehdotusta neuvoston täytäntöönpanopäätöksiksi Slovenian, Liettuan, Kroatian ja Kyproksen osalta, joista keskustellaan epävirallisessa Ecofin-videokokouksessa 26.7.2021. Myös Irlantia koskeva täytäntöönpanopäätös tulee mukaan, jos se ehditään käsitellä komitea- ja työryhmätasolla. Kun neuvosto on hyväksynyt täytäntöönpanopäätökset komissio voi alkaa valmistella sopimuksia näiden jäsenvaltioiden kanssa. Ennakkomaksun jälkeen tehtävät maksatukset tulevat olemaan riippuvaisia tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamisesta. Komissio kertoi myös, että EU:n elpymisvälineen (NGEU) velkakirjojen liikkeellelasku on ollut menestys.

Jäsenvaltiot kiittivät komissiota ja neuvostoa laadukkaasta työstä suunnitelmien arvioimisessa. Puheenvuoroissa painotettiin, että tämä on vasta prosessin alku, ei loppu. Lisäksi korostettiin investointien ja uudistusten tasapainoa suunnitelmissa sekä toimeenpanon ja valvonnan merkitystä. Myös oikeusvaltioperiaate ja sen kunnioittaminen nousivat esille useassa puheenvuorossa, erityisesti niiden jäsenvaltioiden tapauksissa, joissa maakohtaiset suositukset liittyvät oikeusvaltiokysymyksiin. Yksittäisissä puheenvuoroissa kiinnitettiin huomiota muun muassa velkaongelmiin, julkisen talouden tasapainottamiseen ja suunnitelmien mahdollisiin negatiivisiin budjettivaikutuksiin.

Suomen puheenvuorossa elpymissuunnitelmia pidettiin kunnianhimoisina ja niillä katsottiin olevan potentiaalia tukea Euroopan talouksien elpymistä, sietokykyä sekä taloudellista kasvua Euroopassa. Lisäksi korostettiin suunnitelmien toimeenpanon ja yhteisen valvonnan tärkeyttä etenkin maksatuspäätöksiä koskevien keskusteluiden yhteydessä. Suomen puheenvuorossa tuotiin esille myös huoli jäsenvaltioiden absorbointikyvystä osassa suunnitelmista, ottaen huomioon toimeenpanon suhteellisen lyhyt aikajänne. Lisäksi muistutettiin myös sitoutumisesta oikeusvaltioperiaatteeseen, minkä tulisi näkyä kaikissa EU asioissa. Suunnitelmien tulee täyttää ehdollisuusperiaatteet, joilla estetään korruption, petoksen ja eturistiriitojen mahdollisuudet ja kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus valvoa tätä. On myös tärkeää, että komissio, EU:n petostentorjuntavirasto ja muut relevantit instituutiot tekevät kaikkensa unionin taloudellisten etujen valvomiseksi.

Komissio kertoi lopuksi, että se tulee julkaisemaan lähipäivinä teknisen työpaperin, jossa arvioidaan suunnitelmien makrotaloudellisia vaikutuksia.

b) RRF-asetuksen mukaiset neuvoston toimeenpanopäätökset

Puheenjohtaja totesi, että hyväksytään neuvoston täytäntöönpanopäätökset Portugalin, Espanjan, Kreikan, Tanskan, Luxemburgin, Slovakian, Latvian, Saksan, Itävallan, Italian, Belgian ja Ranskan osalta.

Eurooppalainen ohjausjakso 2021: Päätelmät vuoden 2021 perusteellisista tarkasteluista

Asiakohdassa käsiteltiin neuvoston päätelmiä maakohtaisten syväanalyysien tuloksista, jotka komissio julkaisi 2.6.2021 eurooppalaisen ohjausjakson kevätpaketin yhteydessä. Päätelmissä todetaan, että yhdeksällä maalla on edelleen epätasapainoja ja kolmella maalla liiallisia epätasapainoja. Komissio ei kuitenkaan esitä neuvostolle liiallisen epätasapainon menettelyn avaamista yhdellekään maalle. Päätelmiä oli valmisteltu talouspoliittisessa komiteassa ja talous- ja rahoituskomiteassa. Komissio totesi yhtyvänsä päätelmiin ja puheenjohtaja ilmoitti neuvoston hyväksyneen päätelmät.

G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 9.-10. heinäkuuta 2021 pidettävän kokouksen seuranta

Puheenjohtaja informoi G20 valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien 9.-10.7.2021 kokouksesta. Pj. katsoi, että läpimurto yritysten globaalista minimiverotustasosta oli todennäköisesti kokouksen merkittävin saavutus. Tärkeää on nyt ratkaista yksityiskohdat, jotta asia saadaan päätökseen lokakuun kokouksessa. G20 vahvisti elvyttävän talouspolitiikan jatkamisen tarpeellisuuden ja korosti, että pandemian vastainen taistelu jatkuu vielä. Haavoittuvimpien maiden tukemista on jatkettava kuten myös globaalin rokotuskattavuuden kasvattamista. Myös ilmastoasiat ja kestävä rahoitus olivat esillä. Paljon keskustelua herätti myös IMF:n erityisnosto-oikeus (SDR) ja siihen liittyvät ehdotukset. Komission mukaan IMF:n pääjohtaja on mahdollisesti tulossa Ecofin-neuvostoon keskustelemaan asiasta.

Seuraava Ecofin-kokous pidetään 26.7.2021 virtuaalisena ja puheenjohtaja toivotti samalla kaikki delegaatiot tervetulleiksi Sloveniaan 10.-11.9.2021 pidettävään epäviralliseen Ecofin-neuvostoon.

Euroryhmän kokoukset

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. **Talous- ja finanssipolitiikka – Näkemysten vaihto Yhdysvaltojen valtiovarainministerin kanssa**

Euroryhmä kävi keskustelun talous- ja finanssipolitiikasta Yhdysvaltojen valtiovarainministeri Janet Yellenin kanssa. Keskustelussa käsiteltiin talouden elpymistä, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja rahoitusvakautta koskevia kysymyksiä.

VMI Yellen korosti puheenvuorossaan EU:n ja Yhdysvaltojen taloudellisen yhteistyön merkitystä perustana laajemmalle transatlanttiselle kumppanuudelle, joka on tarpeen yhteisiin globaaleihin haasteisiin – pandemiasta elpyminen, eriarvoisuuden torjuminen, ilmastonmuutos ja markkinatalouden pelisääntöjä noudattamattomien kilpailijoiden asettamiin haasteisiin vastaaminen.

Ministerit jakoivat laajasti VMI Yellenin näkemyksen jaetuista tavoitteista ja EU:n ja Yhdysvaltain välisen yhteistyön merkityksestä.

2. Pankkiunioni – Eurohuippukokouksen informointi ja seuranta

Euroryhmän puheenjohtaja raportoi kesäkuun eurohuippukokouksen keskusteluista.

Eurohuippukokouksen lausunnossa vahvistettiin euroryhmälle toimeksianto jatkaa työtä pankkiunionin syventämiseksi kaikkien avoinna olevien asiakokonaisuuksien osalta ja raportoida edistyksestään eurohuippukokoukselle jälleen vuoden 2021 loppuun mennessä. Eurohuippukokous vahvisti myös tukensa pääomamarkkinaunionin toteuttamiselle neuvoston päätelmissä joulukuussa 2020 vahvistettujen painopisteiden mukaisesti.

Euroryhmä jatkaa keskusteluja pankkiunionin syventämisen toimintasuunnitelmasta syksyllä erityisenä painopisteenä pankkien kriisinratkaisujärjestelmän kehittäminen.

Euroryhmän tavanomainen kokoonpano:

1. Euroalueen finanssipolitiikan viritys

Euroryhmässä käytiin vuosittainen keskustelu euroalueen finanssipolitiikan virityksestä, joka pohjustaa euromaiden alustavien talousarviosuunnitelmien laadintaa syksyllä. Euroopan finanssipoliittinen lautakunta (European Fiscal Board, EFB) esitti suosituksensa euroalueen finanssipolitiikan mitoituksesta vuodelle 2022, ja tämän lisäksi komissio esitteli oman näkemyksensä. Molemmat instituutiot pitävät kasvua tukevaa finanssipolitiikan viritystä koko euroalueen tasolla sopivana vuodelle 2022. Tämä näkemys sai tukea ministereiltä ja se on myös euroryhmän maaliskuisen julkilausuman mukainen.

2. Euro digitaalisena valuuttana – tilannekatsaus

Euroopan keskuspankki (EKP) julkaisi lokakuussa 2020 raportin koskien digitaalista euroa. Raportista järjestettiin julkinen kuuleminen, joka päättyi helmikuussa 2021. EKP:n neuvoston odotetaan linjaavaan heinäkuun 2021 kokouksessaan, käynnistetäänkö digitaalinen eurohanke, joka alkaisi jatkoselvityksillä. Hankkeessa pyrittäisiin tällöin yksilöimään vähintään yksi toteuttamiskelpoinen malli eri vaihtoehdoista. Jatkoselvityksen tulisi kattaa digitaalisen euron keskeiset ulottuvuudet ja teknisten vaatimusten lisäksi myös loppukäyttäjien vaatimukset, jotta digitallinen euro voi vastata myös käyttäjien tarpeisiin.

Euroryhmä sai tilannekatsauksen hankkeeseen. Käydyssä keskustelussa ministerit pitivät hanketta tärkeänä ja korostivat, että hankkeen jatkoaskeleista on tarpeen käydä säännöllistä keskustelua EKP:n, komission ja euroryhmän kesken, koska hankkeeseen liittyy myös muita kuin keskuspankin yksinomaiseen toimivaltaan liittyviä kysymyksiä. Ministerit painottivat keskustelujen perusteellista valmistelua, johon myös jäsenvaltioiden asiantuntijoiden tulee osallistua.

EKP:n pääjohtaja ja euroryhmän puheenjohtaja vahvistivat, että näin tulee tapahtumaan. Euroryhmä tulee käymään julkisen kuulemisen yhteydessä erityisesti esille nousseisiin teemoihin liittyviä politiikkakeskusteluja marraskuun kokouksestaan lähtien. Keskustelujen teemoja tulevat olemaan digitaalisen eurovaluutan rooli globaalin kilpailun näkökulmasta, yksityisyyden suojaan liittyvät kysymykset sekä digitaalisen eurovaluutan vaikutukset rahoitusjärjestelmän toimintaan, liikepankkien asemaan ja käteisen käyttöön. Osa keskusteluista käydään euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa, ottaen huomioon digitaalisen eurovaluutan mahdolliset heijastusvaikutukset myös euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden rahoitusjärjestelmään.

Suomi totesi puheenvuorossaan, että ministerien säännölliset keskustelut digitaalisesta eurosta ovat kannatettavia. Kansainvälisten tavoitteiden ja rahoitusjärjestelmään kohdistuvien vaikutusten välille on löydettävä tasapaino, joka vaatii perusteellista keskustelua. Keskustelujen pohjaksi olisi hyvä saada analyysia EKP:n lisäksi myös komissiolta ja jäsenmaiden asiantuntijoilta, koska digitaaliseen euroon liittyy merkittäviä vielä selvitettäviä kysymyksiä muun ohella rahapolitiikan välittymiseen, rahoitusvakauteen ja oikeudellisiin näkökohtiin liittyen.

3. Muut asiat – EKP:n rahapoliittisen strategian päivitys

EKP:n pääjohtaja esitteli euroryhmälle EKP:n edeltävällä viikolla julkaisemaa rahapoliittisen strategian päivitystä.

EKP:n neuvosto katsoo, että hintavakautta pystytään parhaiten ylläpitämään pyrkimällä 2 prosentin inflaatiotavoitteeseen keskipitkällä aikavälillä. Inflaatiotavoite on symmetrinen, eli sekä tavoitetta nopeampaa että sitä hitaampaa inflaatiota pidetään yhtä kielteisinä. Kun nimelliskorot ovat taloudessa lähellä alarajaansa, vaaditaan erityisen voimallisia tai pitkällisiä rahapoliittisia toimia, jotta poikkeama inflaatiotavoitteesta ei pääse vakiintumaan.

Suomen edustajat

Ecofin-neuvosto: Pysyvä edustaja Marja Rislakki ja virkamiesvaltuuskunta

Euroryhmä: Alivaltiosihteeri Leena Mörttinen (VM), lainsäädäntöneuvos Jaakko Weuro (VM)

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi